

ZAPRASZAMY DO LEKTURY NOWEGO NUMERU „OCHRONY ZABYTEKÓW”

Posted on 16 października 2023

Ukazał się nowy numer czasopisma „Ochrona Zabytków” (1/2023), w dużej mierze poświęcony architekturze drewnianej. Postawienie akurat na tę tematykę jest nieprzypadkowe, w tym roku przypadają bowiem dwa jubileusze wpisów naszych obiektów architektury drewnianej na Listę światowego dziedzictwa UNESCO – kościołów południowej Małopolski (dwudziestolecie) oraz cerkwi w polskim i ukraińskim regionie Karpat (dziesięciolecie).

Według statystyk prowadzonych przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w krajowej ewidencji zabytków znajduje się obecnie 145 261 obiektów architektury, w tym 39 960 to obiekty drewniane. Jedynie 6475 spośród nich zostało wpisanych do rejestru zabytków. Mimo że ten nieodnawialny zasób ciągle maleje, wciąż możemy zachwycać się maestrią dawnych cieśli, którzy z drewna wznosili konstrukcje pełniące swe funkcje przez nierzadko kilkaset lat. Zainteresowanie społeczne tymi zabytkami systematycznie rośnie, tworzone są szlaki architektury drewnianej, licznie odwiedzane przez turystów i miłośników dawnego rzemiosła.

Na początek **Jadwiga Stęchły** zwraca uwagę na wartość zabytkowej stolarki drzwiowej i potrzebę jej ochrony, co jest niezwykle istotne w dobie coraz częstszej wymiany historycznych drzwi na nowe. Dalej **Anna Maria Cymborowska-Waluś** na podstawie map Krakowa i starych pamiętników mieszkańców Bieżanowa opisuje zmiany charakteru zabudowy tej dawnej podkrakowskiej wsi, w której wiejskie drewniane budynki współistniały z tkanką miejską. Autorka stara się uchwycić moment przemiany niegdysiejszej wsi w część zurbanizowanego Krakowa. **Paweł Pencakowski** pochylił się natomiast nad przekształceniami konstrukcji i struktury architektonicznej Ołtarza Mariackiego na przestrzeni ponad 500 lat. Z bazyliką Mariacką jest związany także tekst **Marii Zajęc, Marii Goryl, Łucji Rodzik-Czałki** oraz **Anny Mikołajskiej**. Badaczki przedstawiają wyniki badań i prac konserwatorskich nad datowanym na XV wiek obrazem z tamtejszej kolekcji *Matka Boska z Dzieciątkiem z różą w ramie relikwiarzowej*.

W numerze nie zabrakło artykułów prezentujących sylwetki architektów. **Natalia Skiepmo** przybliży postać i dorobek architektoniczny Franciszka Kopkowicza, który wspólnie z bratem Leonem zaprojektował ponad 150 budynków w Zakopanem. **Agnieszka Partridge** zaś prześledziła projekty cmentarzy wojennych w Limanowej i okolicach autorstwa Austriaka Gustava Ludwiga, podczas I wojny światowej wcielonego do Kriegsgräber Abteilung Krakau (Krakowskiego Oddziału Grobów Wojennych).

O stworzenie swoistego przewodnika, który ma ułatwić analizę klimatu w obiekcie zabytkowym i właściwą interpretację wyników pomiarów, pokusiła się **Bogumiła J. Roubá**. W swoim tekście autorka zwraca uwagę na konieczność odpowiedniego doboru na przykład rodzaju ogrzewania do zabytkowego kościoła, tak aby nie destabilizowało ono klimatu, a tym samym nie przyspieszało

niszczenia budynku.

Czasopismo niedawno przeszło metamorfozę, która służyła między innymi temu, by poszerzyć publikowane treści o materiały prezentujące wyniki badań naszych sąsiadów. Owocem tego jest zamieszczony na łamach najnowszej „Ochrony Zabytków” anglojęzyczny tekst ukraińskich badaczek – **Olgi Ryzhovej** i **Inny Ivakiny**. Ich artykuł to przegląd kijowskiego malarstwa na metalowych podłożach, datowanego na okres od końca XVII do pierwszej ćwierci XX wieku.

Najnowszą „Ochronę Zabytków” zamyka tekst **Janusza Rymszy**. Przedstawia on historię Kanału Augustowskiego – zbudowanego w ciągu niespełna sześciu lat cennego obiektu hydrotechnicznego z pierwszej połowy XIX wieku, który zachował się do dziś w niepowtarzalnej technicznej, historycznej i krajobrazowej formie.

Wszystkie artykuły z nowego numeru można pobrać na stronie <https://ochronazabytkow.nid.pl/numery/ochrona-zabytkow-1-2023/>. Zachęcamy do lektury!

„**Ochrona Zabytków**” to specjalistyczne czasopismo poświęcone tematyce ochrony dziedzictwa kulturowego, konserwacji i badaniu obiektów zabytkowych. Zakres tematyczny publikowanych artykułów obejmuje zagadnienia teoretyczne i praktyczne z dziedzin: konserwacja i restauracja zabytków, historia sztuki, architektura i urbanistyka, architektura krajobrazu, archeologia, etnologia, prawo w ochronie zabytków, zarządzanie dziedzictwem.

Czasopismo od ponad 70 lat prezentuje osiągnięcia konserwatorów, historyków sztuki, archeologów, architektów i innych osób zajmujących się szeroko pojętą ochroną dziedzictwa kulturowego. Łamy „Ochrony Zabytków” otwarte są zarówno dla naukowców, jak i praktyków, a podstawowym warunkiem publikacji jest wysoki poziom merytoryczny artykułów.

Wydawnictwo dostępne jest w wersji elektronicznej w Bibliotece Nauki, a archiwalne numery można znaleźć w bazie BazHum. Od 2020 roku „Ochrona Zabytków” jest indeksowana w bazie Scopus. „Ochrona Zabytków” ujęta jest w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych Ministerstwa Edukacji i Nauki (identyfikator 29441; 40 pkt). Od 2014 roku „Ochrona Zabytków” jest półrocznikiem, a od roku 2023 wersją pierwotną (referencyjną) jest wersja elektroniczna w otwartym dostępie.

Więcej informacji na temat „Ochrony Zabytków” na stronie ochronazabytkow.nid.pl.

